

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут мистецтв
Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
«19» 11 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо

для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ - 2020

Розробники: Ходоровська Ірина Миколаївна, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Ходоровська Ірина Миколаївна, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від "28" серпня 2020 року № 8

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСІУК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

_____.2020 р.

Гарант освітньої програми _____ Оксана ПЕТРИКОВА

Робочу програму перевірено

_____.2020 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (

), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (

), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (

), «__» 20__ р., протокол №__

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра музикознавства та музичної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної

та навчальної роботи

_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ

« ____ » _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо

для студентів

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

освітнього рівня: першого (бакалаврського)

освітньої програми: 025.00.02 Сольний спів

Київ - 2020

Розробники: Ходоровська Ірина Миколаївна, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти

Викладач: Ходоровська Ірина Миколаївна, викладач кафедри музикознавства та музичної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри музикознавства та музичної освіти

Протокол від “28” серпня 2020 року № 8

Завідувач кафедри _____ Ольга ОЛЕКСЮК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 025.00.02 Сольний спів

_____.2020 р.

Гарант освітньої програми _____ Оксана ПЕТРИКОВА

Робочу програму перевірено

_____.2020 р.

Заступник директора _____ Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (

), «__» __20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (

), «__» __20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (

), «__» __20__ р., протокол №__

ЗМІСТ

1.Опис навчальної дисципліни.....	6
2. Мета і завдання навчальної дисципліни.....	6
3. Результати навчання за дисципліною.....	7
4. Структура навчальної дисципліни	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
6. Контроль навчальних досягнень.....	16
7. Навчально-методична карта дисципліни.....	22
8. Рекомендовані джерела.....	23
9. Додаткові ресурси.....	23

1. Опис навчальної дисципліни

Найменуванняпоказників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
«Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо»			
Вид дисципліни	обов'язкова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	12/360		
Курс	3		-
Семестр	5		-
Кількість змістових модулів за розподілом:	2		-
Обсяг кредитів	2		-
Обсяг годин, у тому числі:	60		-
Аудиторні	38		-
Модульний контроль	4		-
Семестровий контроль	15		-
Самостійна робота	3		-
Форма семестрового контролю	екзамен		-

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета - формування і розвиток музично-слухового досвіду студента, що передбачає вільне оперування інтонаційним музичним матеріалом, уміння цілісно сприймати музичний твір та відтворювати не тільки окремі елементи музичної мови, але й музичний твір у його художній цілісності.

Завдання:

- формування навичок чистого інтонування та визначення на слух елементів музичної мови;
- формування навички вільного читання з листа мелодичних фрагментів та хорових партитур;
- розвиток внутрішнього слуху (уміння визначати стиль та характер музичного твору без програвання його на інструменті, визначати мелодичні та ладові особливості, гармонічну мову хорової партитури, її ладо-тональні і темпові зміни, композиційні особливості);

- розвиток навички ансамблевого виконання хорових партитур;
- розвиток навички аналізування музичних творів та елементів музичної мови;
- формування осмисленого ставлення до музичного мистецтва різних епох;
- формування навичок запису одноголосного та двоголосного диктанту;
- розвиток навички добору акомпанементу до заданої мелодії (класико-романтичного стилю або естрадно-джазового);
- формування та розвиток креативного мислення, навичок компонування та аранжування музичних творів або музичних фрагментів приналежних до різних стильових епох.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати навчання:

- розвинені музично-слухові уявлення та інтонаційна компетентність;
- сформовані навички музично-слухового аналізу та відтворення елементів музичної мови;
- уміння цілісно сприймати музичних твір будь-якої доби, стилю або жанру та інтерпретувати його;
- сформовані початкові композиторські навички та музичного аранжування;
- володіння навичками самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет та методами його обробки із застосуванням сучасних музично-інформаційних технологій;
- мисленнєва активність, уміння творчо розв'язувати навчальні та професійні завдання.

У процесі вивчення курсу студент формує такі **програмні компетентності**:

Загальні: комунікативна, інформаційна, науково-дослідна, самоосвітня, універсальна.

Спеціальні:

музично-теоретична:

- здатність застосовувати на практиці основні положення теорії музики, аналізу музичних творів, поліфонії, гармонії;
- навичка вільно читати з листа музичні приклади різного рівня інтонаційно-ритмічної складності;
- уміння записати на слух мелодію в будь-якому стилі та тональності;
- уміння по пам'яті відтворити певні засоби музичної виразності (фрагмент музичного тексту);
- уміння добору акомпанементу до заданої мелодії на музичному інструменті з використанням особливостей різних видів гармонії та

фактури;

інформаційно-технологічна:

- навичка самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;
- уміння відшукувати, систематизувати та аналізувати інформацію;
- уміння створювати мультимедійні презентації, складати анотації, коментарі до музичних творів;
- уміння послуговуватися мультимедійними програмами та онлайн-платформами з дисципліни Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо та укладати зразки мультимедійних завдань.

Вивчення курсу Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо здійснюється в тісному зв'язку з вивченням таких музично-теоретичних дисциплін як гармонія, поліфонія, аналіз музичних творів (поліфонія) та передбачає створення студентами результативного творчого проекту, який синтезує програмні результати вивчення зазначених дисциплін та презентує рівень навчальних досягнень студентів у творчій формі.

Навчальний матеріал дисципліни побудований на прикладах світової та української класичної та естрадної музики, творів сучасних українських та зарубіжних композиторів, народної української творчості.

У разі загострення епідеміологічної ситуації, пов'язаної з COVID-19, усі практичні заняття будуть проводитись дистанційно. Виконання усіх видів завдань, запланованих програмою, відбуватиметься в режимі відео-конференцій на платформі Google, Zoom та з використанням ЕНК «Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо» на платформі Moodle.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

V семестр

Назва змістових модулів, тем	Усього	Аудиторна:						Самостійна
		Лекції	Семінари	Лабораторні	Практичні	Модульний контроль	Індивідуальні	
Змістовий модуль 3. Акордика гармонічних ладів. Головні функції ладу.								
Тема 1. Тризвуки гармонічного мажору та мінору та їх обернення	6				6			
Тема 2. Функціональне значення акордів у ладі	6				6			
Тема 3. Головні функції ладу	7				6			1
Модульний контроль	2					2		
Семестровий контроль	9							
Разом	30				18	2		1
Змістовий модуль 4. Діатоніка. Хроматизм.								
Тема 1. Септакорди в натуральному та гармонічному мажорі та мінорі з оберненнями	5				4			1
Тема 2. Акорди побічних ступенів. Перервана каденція	4				4			
Тема 3. Гармонічна логіка класичного одно тонального періоду	4				4			
Тема 4. Діатонічні семи та п'ятиступеневі лади	4				4			
Тема 5. Мелодія: інтонаційна основа, логіка розвитку. Елементи структури музичної мови	5				4			1
Модульний контроль	2					2		
Семестровий контроль	6							
Разом	30				20	2		2
Усього на V семестр	60				38	4		3

5. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Акордика гармонічних ладів. Головні функції ладу

Тема 3.1 Тризвуки та їх обернення гармонічного мажору та мінору – 6 год.

Тризвуки: мажорний, мінорний, зменшений, збільшений. Обернення тризвуків. Фонізм акордів.

Практичні заняття (6 год.)

Мета: набуття навичок та інтонування тризвуків, їх обернень в гармонічному мажорі та мінорі, відпрацювання прикладів з використанням зазначених акордів.

Завдання

1. Настройка в ладотональності.
2. Інтонувати:
  - звукоряди гармонічного мажору і мінору в різних ритмах;
  - ступені зазначених ладів;
  - інтервали гармонічного мажору і мінору за схемами;
  - мажорні і мінорні тризвуки та їх обернення в тональностях мажору чи мінору мелодично і гармонічно;
  - зменшений тризвук та його обернення з розв'язанням в тональності гармонічного мажору чи мінору;
  - доспівати звук, якого не вистачає в акорді.
3. Сольфеджувати:
  - вправи з аркуша з визначенням в них різновидів тризвуків з оберненнями.
4. Визначити на слух:
  - різновиди мажору і мінору у музичних фрагментах;
  - ланцюжки інтервалів гармонічного мажору і мінору;
  - ланцюжки тризвуків та їх обернення.
2. Записати одноголосний диктант, що включає мелодичний рух по тонах різних акордів.
3. Записати ритмічний диктант (знайома народна пісня)

Література основна: 1, 4, 5.

Література додаткова : 2, 3, 5.

Тема 3.2 Функціональне значення акордів у ладі.. – 6 год.

Практичні заняття (6 год.)

Мета: набуття навичок сприйняття багатоголосся акордового типу, визначення та інтонування акордів гармонічного мажору і мінору.

Завдання

1. Настройка в ладо-тональності.
2. Інтонувати:
  - різновиди мажору і мінору з використанням різних варіантів ритмічного руху;
  - стійкі і нестійкі тони в різних інтонаційних комбінаціях
  - ступені гармонічного мажору та мінору;
  - акордові послідовності (тризвуки з оберненнями).
3. Сольфеджувати:
  - одно та двоголосні вправи з аркуша;
  - канони (дво та триголосні).
4. Визначити на слух:
  - окремі діатонічні та характерні інтервали;
  - ланцюжки інтервалів;
  - окремі тризвуки та їх обернення;
  - ланцюжки акордів.
5. Записати одноголосний диктант із складним метро-ритмом.
6. Скласти другий голос до диктанту написаного на занятті.
7. Знайти декілька прикладів з використанням різних тризвуків та їх обернень в мелодичному русі.

Література основна : 2, 4, 5.

Література додаткова : 3, 4.

Тема 3.3 Головні функції ладу. – 6 год.

Тоніка, субдомінанта та домінанта як основа функціональності мажору та мінору. Плагальні, автентичні та повні звороти. Кадансовий зворот.

Практичні заняття (6 год.)

Мета: набуття навичок визначення ладо-функціональних співвідношень, аналізу специфіки формоутворюючої дії гармонічних зворотів.

Завдання

1. Настройка в ладо тональності.
2. Інтонувати:
  - звукоряди натурального та гармонічного мажору і мінору в різних ритмах;
  - плагальні, автентичні та повні гармонічні звороти в мелодичному русі в тональностях до трьох знаків;

- плагальні, автентичні та повні гармонічні звороти в акордовій фактурі в тональностях до 4-5 знаків (ансамблем);
  - кадансові звороти в тональностях до п'яти знаків.
3. Сольфеджувати:
- одно та двоголосні вправи з аркуша;
  - двоголосні вправи (індивідуально – один голос грати на ф-но, другий – співати та дуєтом)
4. Визначити на слух:
- три та чотириголосні плагальні, автентичні та повні гармонічні звороти;
  - кадансові звороти.
5. Записати одноголосну мелодію засновати на звуках акордів головних функцій.
6. Транспонувати мелодію диктанта у вивчені тональності до п'яти знаків.

Література основна : 1, 4, 5.

Література додаткова : 4, 5.

Змістовий модуль IV.

Діатоніка. Хроматика.

Тема 4.1. Септакорди натурального та гармонічного мажору і мінору та їх обернення - 4 год.

Септакорди V, VII, II, ступенів та їх обернення в тональностях натурального та гармонічного мінору і мажору. Розв'язання септакордів домінантової та субдомінантової групи.

Практичне заняття (2 год.)

Мета: набуття навичок визначення септакорду V ступеня (побудова, обернення, розв'язання), особливості використання в класичній та сучасній музиці; спів та слуховий аналіз D7 та його обернень в акордових послідовностях.

Завдання

1. Налаштування в ладотональності:
  - за камертоном,
  - від попередньої тональності.
2. Інтонування:
  - звукоряди натурального та гармонічного мажору і мінору до шести ключових знаків з метро – ритмічними ускладненнями.
  - спів інтервалів почергово вгору і вниз від різних звуків;

- характерні інтервали з розв'язаннями в тональностях до шести знаків;
  - всі види тризвуків з оберненнями від різних звуків вгору та вниз;
  - D7 з оберненнями та розв'язаннями вибірково в тональностях до 5 - 6 знаків;
  - спів акордових ланцюжків з використанням D7 та його оберненням.
3. Сольфеджувати:
- одно та двоголосні вправи з підручників;
4. Слуховий аналіз:
- наявність різних ладових ознак у виконуваних мелодичних та багатоголосних фрагментах;
  - діатонічних та характерних інтервалів;
  - тризвуків з оберненнями в акордових послідовностях;
  - D7 з оберненнями окремо та в акордових послідовностях.
5. Запис одноголосного диктанту.
6. Творче завдання:
- створити мелодію з використанням D7 та його обернень в мелодичному русі на заданий ритмічний малюнок.
- Література основна :** 1, 2, 5.
- Література додаткова :** 4, 7.

Практичне заняття (2 год.)

Мета: Набуття навичок визначення септакордів VII та II ступеня (малого і зменшеного), визначення особливостей використання їх в класичній та сучасній музиці; спів та гармонічний аналіз септакордів VII ступеня та їх обернень в натуральних і гармонічних видах мажору та мінору.

Завдання

1. Настройка в ладо тональності.
2. Інтонувати:
  - звукоряди натурального та гармонічного мажору і мінору до 6 ключових знаків (з різними метро-ритмічними малюнками);
  - інтервали почергово вгору і вниз від різних звуків;
  - характерні інтервали вибірково в тональностях до 6 знаків;
  - D7 з оберненнями вибірково в тональностях до 6 знаків та в акордових ланцюжках;
  - VII7 (малий і зменшений) та II7, їх обернення з розв'язаннями в Т та через D7 в Т в тональностях до 2 – 4 знаків;
  - Секвенції типу: VII7 – D65 – Т; II-D43-Т
3. Сольфеджувати:
  - одголосні приклади з аркуша;
  - двоголосні вправи;

- чотириголосні вправи із збірника Б. Алексеева.
- 4. Слуховий аналіз;
  - інтервальних послідовностей;
  - гармонічних зворотів з усіма вивченими акордами;
  - прикладів з музичних творів;
- 5. Запис одноголосного диктанта.
- 6. Творче завдання: на запропонований ритм скласти мелодію з використанням ввідного септакорду та його обернень.

Література основна : 3, 4, 5.

Література додаткова : 2, 3.

Тема 4.2. Акорди побічних ступенів. Перерваний каданс. – 4 год.

Тризвуки II, III, VI, VII ступенів та їх обернення.

Гармонічні звороти з акордами побічних ступенів. Ефект очікування певного акорду і порушення очікуваної логіки у перерваному кадансі.

Практичні заняття (4 год.)

Мета: набуття навичок визначення фонізму акордів побічних ступенів; аналізу та інтонування найпоширеніших гармонічних зворотів; відпрацювання акордів II, III, VI, VII, ступенів та їх обернень.

Завдання

1. Настройка в ладотональності:
  - за камертоном
  - від попередньої тональності
2. Інтонувати:
  - звукоряди натурального та гармонічного мажору та мінору до 6 знаків;
  - ступені ладів вроздріб, закінчуючи тонікою ладу;
  - Гармонічні послідовності в тональностях: D-dir, As-dur, d-moll: I – VI – IV6 – II43 – VII2 – I64 – V7 – I;
I – VIII6 – I6 – IV – III6 – V2 – I6 – VIII65 – V43 – I;
3. Сольфеджувати:
  - двоголосні вправи з підручників
  - одноголосні вправи з аркуша;
4. Визначити на слух:
  - наявність різних ладових ознак у виконуваних мелодичних і багатоголосних фрагментах;
  - ланцюжки інтервалів в тональності;
  - фрагменти музичних творів класичної музики відповідно до зазначеної теми;
5. Записати одноголосний диктант й формі періоду.

Література основна : 1, 2, 5..

Література додаткова : 5, 6, 7.

Тема 4.3. Гармонічна логіка класичного однотонального періоду. – 4 год.

Гармонічний період як відносно завершена музична побудова. Складові елементи періоду: речення, фрази, мотиви. Взаємовідносини каденцій.

Практичне заняття (4 год.)

Мета: набуття навичок визначення періоду та його складових елементів, специфіка кадансових зворотів, логіка гармонічного руху; відпрацювання прикладів.

Завдання

1. Настройка в ладотональності:

- за камертоном
- від попередньої тональності

1. Інтонувати:

- натуральні, гармонічні мажорні та мінорні гами з різними метро-ритмічними ускладненнями;
- інтервальні та гармонічні послідовності;
- секвенції дво- триголосні;
- Імпровізовану мелодію на тлі витриманого звука.

2. Сольфеджувати:

- двоголосні вправи з підручників;
- одноголосні вправи з аркуша;

3. Визначити на слух:

- цілісну побудову фрагментів музичних творів;
- різновиди кадансів у запропонованих музичних прикладах
- логіку гармонічного руху в класичному періоді (В. А. Моцарт, Л. В. Бетховен – головні теми сонат для фортепіано)

4. Записати ритмічний диктант (народна пісня)

5. Усний диктант.

Література основна : 2, 3, 5.

Література додаткова : 1, 4.

Тема 4.4. Діатонічні семи та п'ятиступеневі лади. – 4 год.

Маломісткі звукоряди. Пентатоніка. Іонійський, міксолідійський, лідійський еолійський, дорійський, фригійський, гуцульський вірменський, угорський.

Практичне заняття (2 год.)

Мета: Формування ладових уявлень, національно - стильового відчуття; Набуття навичок визначення різновиду ладу; аналізу інтонаційно – ладових зворотів; відпрацювання звукорядів ладів мінорого нахилу, ангемітонних пентатонік.

Завдання:

1. Настройка в ладотональності:
2. Інтонувати:
  - звукоряди ладів: трихорди, тетрахорди, гексахорди, ангемітонні пентатоніки (мажорні та мінорні), еолійський, дорійський, фригійський від різних звуків вгору та вниз однаковими тривалостями.
  - Звукоряди зазначених ладів, використовуючи різноманітні варіанти ритмічних малюнків;
  - Паралельними терціями та секстами (групами)
3. Сольфеджувати:
  - одноголосні вправи з підручників, збірок народних пісень, творів композиторів XIV – XVII ст.
  - двоголосні вправи із збірок народних пісень (дуетами та групою)
4. Визначити на слух:
  - ладовий нахил у фрагментах музичних творів;
  - різновид звукоряду в мелодії;
  - наявність рис того чи іншого ладу;
5. Створити сім мелодій в ладах, звукоряди яких запропоновані викладачем.

Література основна : 3, 4, 5.

Література додаткова : 3, 5.

Практичне заняття (2 год.)

Мета: Формування ладових уявлень, національно стильового відчуття, набуття навичок визначення різновидів ладу, аналізу інтонаційно-ладових зворотів, відпрацювання звукорядів ладів мажорного нахилу та ладів із збільшеними секундами.

Завдання:

1. Настройка в ладотональності:
2. Інтонувати:
  - звукоряди ладів мажорного нахилу: іонійський, лідійський, міксолідійський від різних звуків вгору та вниз однаковими тривалостями.

- Звукоряди зазначених ладів, використовуючи різноманітні варіанти ритмічних малюнків;
  - Паралельними терціями та секстами (групами)
3. Сольфеджувати:
    - одноголосні вправи з підручників, збірок народних пісень, творів композиторів XIV – XVII ст.
    - двоголосні вправи із збірок народних пісень (дуетами та групою)
  4. Визначити на слух:
    - ладовий нахил у фрагментах музичних творів;
    - різновид звукоряду в мелодії;
    - наявність рис того чи іншого ладу;
  5. Створити сім мелодій в ладах, звукоряди яких запропоновані викладачем.

Література основна 2, 4, 5.

Література додаткова : 1, 3.

Тема 4.5.: Мелодія: Інтонаційна основа, логіка розвитку. Елементи структури музичної мови – 4 год.

Елементи побудови мелодії: ладова та інтонаційна основа, звуковисотний малюнок. Період. Каденції та цезури. Речення. Фраза. Мотив.

Практичне заняття (4 год.)

Мета: Набуття навичок аналізу елементів музичної тканини, диференції звуковисотних, ритмічних співвідношень звуків, характеру їх мелодико-ритмічного малюнка, прийомів розвитку мелодії.

Завдання:

1. Настройка в ладотональності:
  - за камертоном;
  - від попередньої тональності;
2. Інтонувати:
  - Звукоряди гам вгору та вниз від будь якого ступеню тональності;
  - ланцюжки інтервалі від звуків;
  - дво-, триголосся паралельними секстаккордами, квартсекстаккордами;
3. Сольфеджувати:
  - Одноголосні вправи з визначенням темпу, характеру, прийомів інтонаційного розвитку, фразування, структури;
  - двоголосні вправи (з попереднім аналізом нотного тексту) дуєтом або групою.
4. Проаналізувати (письмово або усно) мелодії за планом:
  - характер музики;

- основні інтонації;
- Ладові особливості;
- Тип мелодичного руху;
- Розмір, темп;
- Форма твору;
- Кульмінація.

5. Диктант. Записати мелодію із зазначенням темпу, динамічних відтінків та штрихів.

Література основна : 1, 2, 4.

Література додаткова : 4, 5.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Навчальні досягнення із дисципліни «Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних, семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблиці

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування практичних занять	1	9	9	10	10
Робота на практичних заняттях	10	9	90	10	100
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	2	10
Разом		-	129	-	145
Максимальна кількість балів:		274			
Розрахунок коефіцієнта: екзамен-40б., коефіцієнт- 4,56					

6.2.Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Тема	Зміст завдань
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Акордика гармонічних ладів. Головні функції ладу.		
3.1	Головні функції ладу	<p>- Інтонувати: звукоряди натурального та гармонічного мажору та мінору в різних ритмах. Ступені, інтервали, в зазначених ладах. Плагальні, автентичні та повні гармонічні звороти в мелодичному русі в тональностях з 4 – 5 ключовими знаками.</p> <p>- Записати і співати в тональностях B-dur, E-dur, f-moll, d-moll, гармонічні звороти: I – V64 – I6 – IV – I64 – IV6 – IV – K64 – V – I</p> <p>- Сольфеджувати одно- і двоголосні вправи з</p>

		<p>підручників.</p> <p>- Добрати гармонічний супровід до дитячої пісні (використати акорди T, S, D груп.)</p>
<p align="center">ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. Діатоніка. Хроматизм.</p>		
4.1	<p>Септакорди та їх обернення (натуральний та гармонічний мажор і мінор)</p>	<p>- Інтонувати: звукоряди натурального та гармонічного мажору і мінору до 6 ключових знаків. від звуків «b» та «e» ланцюжком D7, та його обернення з розв'язанням та визначенням тональностей мажору і мінору. Акордові послідовності в тональностях D-dur, S-dur, fıs-moll, c-moll; I-V46 – I6 – IV – V2 – I6 – V43 – I; I6 – V43 – I – V6 – V65 – I.</p> <p>- Сольфеджувати:</p> <p>- чотириголосну вправу з підпучника Б. Алексєєва.</p> <p>- Знайти приклади (дитячі та народні пісні) на використання D7, II7 та VII7 та їх обернення в мелодичному русі.</p> <p>- Виписати та проспівати. Скласти мелодію (8 – 12 тактів) за даним ритмічним малюнком. Використати V7, II7 та VII7 та їх обернення.</p> <p>- Інтонувати: VII7 (малий і зменшений) та II7 та їх обернення з розв'язанням в тоніку в тональностях з 2 – 3 знаками; Секвенції гармонічних зворотів: VII7 – V67 – I; VII65 – V43 – I.</p>
4.5	<p>Мелодія : інтонаційна основа, логіка розвитку. Елементи структури музичної мови</p>	<p>- Інтонувати: від звуків: «мі». «ля-бемоль» звукоряди мажору (мінору) натурального та гармонічного, ладів народної музики з ритмічними ускладненнями; ланцюжки інтервалів (діатонічні, характерні) від звуків: «сі». «фа-дієз» та в тональностях H-dur, b-moll;</p>

		<p>акордові послідовності й формі періоду з використанням різновидів тризвуків (головних, побічних_ та септакордів з оберненнями.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сольфеджувати: - одно- та двоголосні вправи з підручників; - триголосні вправи з підручника. - Проаналізувати письмово 2 мелодії пісень з фаху за наведеним планом. Поспівати їх. - Скласти другий голос до диктанту.
--	--	---

Кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;

Максимальна кількість балів за виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів.

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням елементів електронних завдань.

Форма проведення: комбінована

Максимальна кількість балів: 25

Зміст: усний музичний диктант (максимальний бал - 5), слуховий аналіз (максимальний бал - 5), сольмізація з листа (максимальний бал - 5), інтонаційні вправи (максимальний бал - 5), творчі завдання(максимальний бал - 5)

Критерії оцінювання:

22 – 25 балів - не більше однієї помилки в усному музичному диктанті, чисте інтонування з листа музичного прикладу у класико-романтичній стилістиці, до двох незначних помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, вільне оперування інтонаційними моделями під час розв'язання творчих завдань.

17 – 21 бал - не більше трьох помилок в усному музичному диктанті, до трьох огріхів в інтонуванні з листа музичного прикладу класико-романтичної стилістики за умови дотримання музичного строю, до трьох незначних помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового

аналізу, вправне оперування інтонаційними моделями під час розв'язання творчих завдань.

16 – 11 балів - до чотирьох помилок усному музичному диктанті, до чотирьох помилок у читанні з листа музичного прикладу з класико-романтичної стилістики, до трьох помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, обмеженість оперування інтонаційними моделями під час розв'язання творчих завдань.

1 – 10 балів - більше п'яти грубих помилок усному музичному диктанті, інтонування з листа музичного прикладу з класико-романтичної стилістики із значною кількістю помилок та недотриманням музичного строю, до шести помилок під час виконання інтонаційних вправ та під час розв'язання завдань слухового аналізу, неспроможність оперувати інтонаційними моделями під час розв'язання творчих завдань.

6.4.Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

Наприкінці 5 семестру навчальним планом передбачено екзамен.

Форма проведення семестрового екзамену: комбінована

Тривалість проведення: 3 години

Максимальна кількість балів: 40

Критерії оцінювання:

по 8 балів за правильне написання одноголосного диктанту та правильну відповідь на одне питання білету.

Крім одноголосного диктанту в кожному білеті по 4 питання.

- **30-40 балів** за правильне написання диктанту, виконання письмових завдань та спів вправ;

- **20-30 балів** за правильне написання диктанту, виконання письмових завдань та спів вправ з урахуванням окремих помилок;

- **10-20 балів** за написання диктанту, виконання письмових завдань та спів вправ з урахуванням значних помилок;

- **1-10 балів** за неправильне написання диктанту, виконання письмових завдань та спів вправ з великою кількістю значних помилок (неправильно побудовані інтервали, акорди, нечисте інтонування, ритмічні помилки та ін.)

Перелік допоміжних матеріалів: збірники для читання з аркуша, що вказані у списку літератури з робочої навчальної програми.

інтервалів, акордових послідовностей від звуку і в тональності) та розв'язання завдань слухового аналізу.

23-29 балів – до чотирьох помилок у музичному диктанті, до чотирьох помилок та/або інтонаційна нерівність під час сольмізації музичного прикладу з листа, а також під час виконання інтонаційних вправ (побудова інтервалів, акордових послідовностей від звуку і в тональності) та розв'язання завдань слухового аналізу;

1-22 балів – більше чотирьох помилок у музичному диктанті, до шести помилок та ритмо-інтонаційна невизначеність під час сольмізації музичного прикладу з листа, а також під час виконання інтонаційних вправ (побудова інтервалів, акордових послідовностей від звуку і в тональності) та розв'язання завдань слухового аналізу.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Музично-теоретичні студії: Сольфеджіо» III курс (змістовий модулі III-IV)

Модулі	Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV				
Назва модуля	Акордика гармонічних ладів. Головні функції ладу.			Діатоніка. Хроматизм.				
Кількість балів за модуль	117 балів			127 балів				
Практичні	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5
Теми практичних робіт (всього 209 балів)	Тризвуки та їх обернення гармонічного мажору та мінору (1+10 балів)*3=33 бали	Функціональне значення акордів у ладі (1+10 балів)*3=33 бали	Головні функції ладу (1+10 балів)*3=33 бали	Септакорди та їх обернення в натуральному та гармонічному мажорі та мінорі (1+10 балів)*2=22 бали	Акорди побічних ступенів. Перервана каденція. (1+10 балів)*2=22 бали	Гармонічна логіка класичного одно тонального періоду. (1+10 балів))*2=22 бали	Діатонічні семи- та п'ятиступеневі лади (1+10 балів)*2=22 бали	Мелодія: інтонаційна основа, логіка розвитку. Елементи структури музичної мови. (1+10 балів))*2=22 бали
Самостійна робота (всього 15 балів)			5 б.	5 б.				5 б.
Види поточного контролю (всього 50 балів)	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			Модульна контрольна робота 4 (25 балів)				
Підсумковий контроль	III семестр – екзамен. Всього без екзамену – 274 бали, коефіцієнт – 4,56							

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Виноградов Г. Интонационные сложности в курсе сольфеджио / Г. Виноградов. – М., 2008. – 128 с.
2. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень / Т. Павленко. – К.: Музична Україна, 2017. – 112 с.
3. Серебряный М. Сольфеджио на ритмоинтонационной основе современной эстрадной музыки / М. Серебряный ;перезд. 3. – К., 2002. – 246 с.
4. Симоненко В. Мелодии джаза. Антология / В. Симоненко. – К., 1984. – 215 с.
5. Ходоровська І. М. Збірник диктантів з сольфеджіо на матеріалі українського фольклору та музики українських композиторів/ І. Ходоровська; мультимедійний посібник. – К., 2014.

9. Додаткові ресурси

1. Фрейндлинг Г. Двухголосные диктанты. М., 1962.
2. Фридкин Г. Музыкальные диктанты. М., 1965.
3. Онлайн-платформи:
<http://www.earbeater.com/online-ear-training>
<https://utheory.com/>
<https://www.musical-u.com/ear-training-exercises/>
<https://practicesightreading.com/>

